

νον, ὅπου ἐφαίνεται ἀδύνατον νὰ ἀναγραφῆ ἄλλως πως (Ἐξοδ. στ'. 3 Ψαλμ. πγ'. 18 Ησα ιβ'. 2, κοτ. 4) (*) μεταφράζεται δὲ **Θεός** 298 φορές, καὶ **Κύριος** ὑπὲρ τὰς 5,000 φορές.

(2) Ὁ τίτλος Ἄδωνάϊ, ὀρθῶς ἐν γένει μεταφραζόμενος **Κύριος**, ἀναγράφεται ἅπαξ **Θεός**.

(3) Ὁ τίτλος Ἄδων μεταφράζεται ὡσαύτως **Κύριος**.

(4) Ἡ λέξις **ἐλοχείμ**, μετὰ τῶν διαφορῶν αὐτῆς τροποποιήσεων, **ἐλοάχ**, **ἐλάχ** καὶ **ἔλ**, ἀπαντιᾶ εἰς ὑπὲρ τὰς 2,500 φορές. Αἱ περιπτώσεις δ' αὐταὶ συχνότατα ἀναφέρονται εἰς τὸν Ἰεχωβά αἱ ἄλλαι ὁμως περιπτώσεις, μετὰ καταφανοῦς δικαιολογίας, ἐφαρμόζονται εἰς ἄλλους. Τοῦτου ἕνεκα ἡ συνέχεια τοῦ λόγου καὶ μόνον δέον νὰ ἀποφασίζῃ περὶ τίνος ἐκάστοτε πρόκειται θὰ παραθέσωμεν κατωτέρω Γραφικὰ παραδείγματα, τὰ ὅποια διασαφίζουν τὸ ζήτημα τελείως, καὶ ἀποδεικνύουσι πέραν πάσης ἀμφισβητήσεως ὅτι ἡ λέξις **ἐλοχείμ** σημαίνει **ἰσχυρός**, **δυνατός**. Λίαν δὲ προσηκόντως αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς τὸν Ἰεχωβά, διότι εἶναι **Παντοδύναμος**, **πανίσχυρος**. Εὐλόγως ἐπίσης ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ οἴουδήποτε ἀγγέλου, διότι καὶ οὗτοι εἶναι **δυνατοὶ ἐν ἰσχύει**· εἰς δὲ τὰς ἐπισκέψεις αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, αἵτινες ἀναγράφονται ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ἐδειχθήσαν ὄντως **δυνατοί**, καθὸ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἰεχωβά, τοῦ Παντοδυναμοῦ. Ἐξοχοὶ δὲ καὶ μεγάλης ἐπιρροῆς ἄνδρες περιγράφονται ἐπίσης προσηκόντως ὡς **ἐλοχείμ—ἰσχυροί**. Τῆς λέξεως δὲ ταύτης **ἐλοχείμ** γίνεται χρῆσις εἴτε εἰς ἐνικὸν εἴτε καὶ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὡς ἡ περίστασις ἤθελεν ἀπαιτήσῃ.

Ταῦτα πάντα εἶναι πραγματικὰ γεγονότα, αἱ δὲ περικοπαὶ ἄς κατωτέρω παραθέτομεν ἐκ τῆς παρ' ἡμῖν Ἑλληνικῆς μεταφράσεως, θὰ πιστοποιήσωσι τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν τελείως, καὶ θὰ ἀποδείξωσιν οὕτω τὸ πρέπον καὶ συνεπὲς ἀπὸ Γρα-

(*) Σημ. Μεταφρ. Ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν μετάφρασιν τῆς Γραφῆς, ἣν ἔχει ὑπ' ὄψιν τοῦ συγγραφεύς. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἐκτὸς τοῦ χωρίου Ἐξοδ. στ'. 3, εἰς ὅλα τὰ ἄλλα χωρία ἐκφέρεται **Κύριος**, ἢ Ἐψιστος, ἢ Παντοδύναμος.

φικῆς ἀπόψεως τοῦ ν' ἀναφέρεται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς Θεὸς [ἐλοχεῖμ], καὶ ὡς Ἄδων [Προεσιῶς, Ἐπιστάτης, Κύριος], καὶ ὡς Ἄδωνοῖ [ὁ Κύριός μου] καὶ ἐντούτοις οὐδέποτε ὡς Ἰεχωβά.

**Η ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΜ [ΔΥΝΑΤΟΣ, ΙΣΧΥΡΟΣ]
ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ «ΑΓΓΕΛΟΙ»**

Ψαλμ. η'. 5. «Σὺ δὲ [Ἰεχωβά, ἐδάφ. 1] ἔκαμες αὐτὸν ὀλίγον τι κατώτερον τῶν ἀγγέλων [ἐλοχεῖμ], καὶ με δόξαν καὶ τιμὴν ἐστεφάνωσας αὐτόν».

Ὅτι αὕτη εἶναι ἡ κατάλληλος μετὰφρασις τῆς λέξεως ἐλοχεῖμ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος καθ' ὃ καὶ ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος μετέφρασε ταύτην Ἑλληνιστὶ ἀγγέλους—ὁπόταν, ἀναφέρων πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, λέγει, — «Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους»—Ἐβρ. β'. 7, 9.

**Η ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΧ [ΔΥΝΑΤΟΣ ΙΣΧΥΡΟΣ]
ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ «ΘΕΟΙ».**

Ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ψευδεῖς Θεοὺς τῶν εἰδωλολατρῶν, ἡ λέξις ἐλοχεῖμ [ἰσχυρὸς ἢ δυνατὸς] χρησιμοποιεῖται 196 φορὰς, καὶ τοῦτο εὐλόγως, ἐπίσης, διότι εἰς τοὺς λατρεύοντας αὐτοὺς οὗτοι ἀπέβησαν ἰσχυροί, ἢ ἀφορμαὶ μεγάλην ἐξασκήσασαι ἐπιρροήν.

**ΙΕΧΩΒΑ Ο [ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΟΣ] ΕΛΟΧΕΙΜ ΑΝΤΙ-
ΠΑΡΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΥΣ ΕΛΟ-
ΧΕΙΜ [ΙΣΧΥΡΟΥΣ ΔΥΝΑΤΟΥΣ].**

Ψαλμὸς ποι'. 6—8. «Ἀκροάσθημι, ΙΕΧΩΒΑ, τῆς προσευχῆς μου... Δὲν εἶνε ὁμοίός Σου μεταξὺ τῶν θεῶ [ἐλοχεῖμ, τῶν δυνατῶν]»

Ψαλμὸς ηε'. 3. «Διότι ὁ ΙΕΧΩΒΑ εἶναι μέγας Θεὸς [ἔλ ἰσχυρὸς], καὶ Βασιλεὺς μέγας ὑπὲρ πάντας τοὺς Θεοὺς [ἐλοχεῖμ—ἰσχυροὺς, τοὺς δυνατούς]».

Ψαλμὸς ν'. 1. «Ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν—ἔλ ἐλοχεῖμ ὁ ἰσχυρὸς τῶν ἰσχυρῶν] ὁ ΙΕΧΩΒΑ, ἐλάλησε».

Ψαλμὸς κθ'. 1. «Ἀπόδοτε εἰς τὸν ΙΕΧΩΒΑ, υἱὸν τῶν δυνατῶν [ἔλ-Θεοί], ἀπόδοτε εἰς τὸν ΙΕΧΩΒΑ δόξαν καὶ κράτος Ἀπόδοτε εἰς τὸν ΙΕΧΩΒΑ τὴν δόξαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Προσκυνήσατε τὸν ΙΕΧΩΒΑ ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ ἁγιαστηρίῳ Αὐτοῦ».

Γένεσις ιζ'. 1. «Ὁ ΙΕΧΩΒΑ ἐφάνη εἰς τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπε πρὸς Αὐτόν, Ἐγὼ εἶμαι ὁ Παντοκράτωρ Θεὸς [ἔλ.]» Ἐξοδος ιε' 11 «Τις ὁμοίός σου, ΙΕΧΩΒΑ, μεταξὺ τῶν Θεῶν [ἔλ—τῶν ἰσχυρῶν].»

Γένεσις ιδ'. 22. «Εἶπε δὲ ὁ Ἀβραάμ, ἐγὼ ὑψωσα τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸν ΙΕΧΩΒΑ, τὸν Θεὸν τὸν ὑψιστον [ἔλ]-δοσις ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.»

Ψαλμὸς—ζσι'. 4. «Διότι μέγας ὁ [ἐχωβὰ καὶ ἀξιῦμνητος σφόδρα εἶναι φοβερός ὑπὲρ πάντας τοὺς θεοὺς [ἐλοχεῖμ—ἰσχυρούς]».

Τὰ χωρῖα ταῦτα ἀρκοῦσιν ὡς παραδείγματα: ἄλλα ἐπίσης δύναντα νὰ εὐρεθῶσι παρὰ τῶν ἐπιθυμούντων καὶ ἐκζητούντων τοιαῦτα.

Ἡ ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΜ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.—

Εἰς τὰς ἀνωτέρω μνησθείσας 196 μεταφράσεις τῆς λέξεως ἐλοχεῖμ διὰ τῆς λέξεως θεοὶ, πιθανὸν ὅτι αἱ ἡμίσεις ἀκριβῶς ἀναφέρονται εἰς ἀνθρώπους—ἰσχύοντας, βασιλεῖς δηλ., ἄρχοντας, εὐγενεῖς, κλπ. Ἄλλ' ἤδη σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ παραδείγματα, εἰς τὰ ὅποια ἡ λέξις ἐλοχεῖμ ἐφαρμόζεται εἰς τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου.

Εἰς Γένεσιν κγ. 6. Ὁ Ἀβραάμ ἐνταῦθα ἀποκαλεῖται ἐλοχεῖμ, τοῦ ρητοῦ μεταφραζομένου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραφῇ, «Σὺ εἶσαι μεταξὺ ἡμῶν ἡγεμῶν ἐκ Θεοῦ».

Εἰς Ἐξοδον ζ. 1. Ὁ Μωϋσῆς ἐνομάζεται ὁ θεὸς [ἐλοχεῖμ] τοῦ Φαραώ. «Ἴδὲ, ἐγὼ σὲ κατέστησα θεὸν [ἐλοχεῖμ] εἰς τὸν Φαραώ.»

Εἰς Ἐξοδον κα'. 6. Οἱ κριταὶ [κυβερνῆται, ἰσχύοντες] τοῦ Ἰσραὴλ ὀρίζονται ἐπίσης ἐλοχείμ. «Ὁ κύριος αὐτοῦ θέλει φέρει αὐτὸν πρὸς τοὺς κριτὰς» [ἐλοχείμ].

Ἐξοδος κβ'. 8, 10 «Ἄν ὁ κλέπτῃς δὲν εὐρεθῆ, τότε ὁ Κύριος τῆς οἰκίας θέλει ληφθῆ ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν [ἐλοχείμ]. . . . ἢ κρίσις ἀμφοτέρων θέλει ἐλθεῖ ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν [ἐλοχείμ] καὶ ὄντινα καταδικάσωσιν οἱ κριταὶ [ἐλοχείμ], ἐκεῖνος θέλει ἀποδώσει τὸ διπλοῦν εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ».

Ἐξοδος κβ' 28. «Δὲν θέλεις κακολογήσει Θεοὺς [ἐλοχείμ, ἑλλην. μετάφρ. κριτὰς] Σημειώσατε δὲ τὴν παρὰ τοῦ Ἀποσιόλου ἐπικύρωσιν τῆς μεταφράσεως ταύτης εἰς Πραξ. κγ'. 5.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΚΑΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΛΟΧΕΙΜ

Ψαλμὸς πβ'. 6. «Ἐγὼ εἶπα θεοὶ [ἐλοχείμ, ἰσχύοντες] εἶσθαι σεῖς, καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες. Σεῖς ὅμως ὡς [οἱ λοιποὶ] ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἰς τῶν ἀρχόντων [ἢ Κεφαλῶν] πίπτετε». Πάντες οἱ ἅγιοι ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωσιν, ἀλλ' ὡς ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἢ «κεφαλὴ» αὐτῶν, θυσιαστικῶς, καὶ οὐχὶ ὡς ἀπέθανεν ὁ Ἀδὰμ διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἁμαρτίαν.

Τὸ χωρίον τοῦτο ἀνέφερεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, καὶ ἐφήρμοσεν αὐτὸ εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐλάμβανον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν χειλέων Αὐτοῦ—εἰς τοὺς ἔχοντας «ὦτα ἀκούειν», καὶ ἐφαρμόζεται εἰσέτι εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν (*) «Ἄγα-

(*) Ὀλόκληρος ὁ Ψαλμὸς (πβ'.) φαίνεται ἀναφερόμενος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν ὡς τὸν θεόθεν ὀρισθέντα Ἐλευθερωτὴν καὶ Κριτὴν τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ἤδη, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς παρουσίας αὐτοῦ. Εἰς Αὐτὸν ἐφαρμόζομεν τὰς λέξεις. «Ὁ Θεὸς — [Ἐλοχείμ, ὁ Χριστός, ὁ ὀρισθεὶς παρὰ τοῦ Πατρὸς ὅπως κρίνη τὸν κόσμον ἤδη] ἰσταται ἐν τῇ συνάξει τῶν δυνατῶν [ἀναμέσον τῶν οἰκονομικῶν, πολιτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων], ἀναμέσον τῶν Θεῶν [τούτων, τῶν Ἐλοχείμ—τῶν ἰσχυρῶν]» Παρίσταται δὲ πρῶτον ὡς ἐλέγχων τοὺς ἄρχοντας τούτους καὶ ἐκζητῶν δικαιοσύνην, ἀλλὰ «Δὲν γνωρίζουσιν οὐδὲ νοοῦσι» περιπατοῦσιν ἐν σκότει [καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅποιον ἔσεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης αὐτῶν πολιτείας]. Πάντες τὰ θεμέλια τῆς γῆς [τοῦ κοινω-

πητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἔσμεν» ὑπολογιζόμεθα τοιοῦτοι, καὶ ἐλπίζοντες διὰ τῆς θείας χάριτος νὰ «γείνωμεν κοινωνοὶ θείας φύσεως.»—Ἰωάν. ι'. 34, 35. Α'. Ἰωάν. γ'. 2. Β'. Πέτρο. α'. 4.

Ἡ ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΜ ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΩΣ
«ΜΕΓΑΣ», «ΔΥΝΑΤΟΣ», κ. λ. π.

Ἡ λέξις αὕτη μεταφράζεται ἐνίοτε ὡς δυνατός, δύναμις, μέγας κ.λπ. ἐν συνδυασμῶ πρὸς ἄψυχα ἀντικείμενα ὡς «μέγας [ἐλοχείμ, δυνατός] τρόμος» (Α'. Σαμλ. ιδ'. 15). Δυνατὴν [ἐλοχείμ,] πάλην». (Γένεσ. λ'. 8.) Ὑψηλὰ [ἐλοχείμ] ὄρη» (Ψαλμ. λοι'. 6). «Οἱ ἰσχυρότεροι [ἔλ.] μεταξὺ τῶν δυνατῶν» (Ἰεζκλ. λβ'. 21). «Δυνατὴ [ἔλ.] εἶναι ἡ χεὶρ μου»—Γένεσ. λα'. 29.

ΑΙ ΛΕΞΕΙΣ «ΘΕΟΣ» ΚΑΙ «ΚΥΡΙΟΣ» ΕΝ Τῆ
ΚΑΙΝῆ ΔΙΑΘΗΚῆ.

Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τὸ ζήτημα ἀπλοποιεῖται διὰ τῆς χρήσεως ὀλιγωτέρων λέξεων· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν δι' οὐδὲν ἀπολύτως καὶ εἰς τὰς ἐν χρήσει αὐτὰς λέξεις διακρίνει τὸν Πατέρα ἀπὸ τοῦ Υἱοῦ διὰ τῶν ὀρισμῶν Κύριος καὶ

νικοῦ κόσμου] σαλεύονται» : αὕτη εἶναι ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ : εἶναι ἀνωφε-
λές νὰ ἀποπειραθῇ τις διόρθωσιν καὶ βελτιώσιν τῆς παρούσης καταστά-
σεως τῶν πραγμάτων τὰ πάντα δέον νὰ «διαλυθῶσιν», ὅπως οἱ νέοι
οὐρανοὶ καὶ ἡ νέα γῆ—ἡ νέα κοινωνικὴ κατὰστασις λάβῃ τὴν θέσιν αὐ-
τῶν. Ἀκολούθως τὰ ἐδάφια 6 καὶ 7 ἀπευθύνονται πρὸς τὸ πιστὸν
Αὐτοῦ «μικρὸν ποίμνιον». Ὅποταν δὲ δλο. συναχθῶσιν, ὁποῦσαν πᾶσα ἡ
«ἐκλεκτὴ» Ἐκκλησία θέλει λιέλθει πέραν τοῦ καταπετάσματος διὰ τοῦ
θανάτου, — τό-ε ὁ Χριστὸς θέλει προσκληθῇ, «Ἀνάστα, Θεέ [ἐλοχείμ],
κρίνον τὴν γῆν : διότι σὺ θέλεις κατακληρονομήσει πάντα τὰ ἔθνη». Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἰδρῶσῃ τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ θέλει εἶδαι τὸ δι-
τὰ ἐξαπολύσῃ τὰς κρίσεις ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἐν «τῷ καιρῷ τῆς μεγάλης
θλίψεως, ἡ ὁποία δὲν ἔγεινεν ἀφοῦ ὑπῆρξεν ἔθνος,» θέλουσι ταπεινώσει
τοὺς ὑπερφιάλους καὶ ἐξυψώσει τοὺς ταπεινοὺς, καὶ εἰσαγάγουσιν οὕτω
«τοὺς καιροὺς τῆς ἀποκαταστάσεως», τοὺς ἀπ' αἰῶνων ὑποσχεθέντας ὑπὸ
πάντων τῶν ἀγίων προφητῶν.—Πράξ γ'. 19—23.

Θεός. Τὸ ζήτημα ἀφίνεται καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου, καὶ ὑποδηλοῦται διὰ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς προτάσεως—ἐξαιρέσει ὁποῖαν ἢ λέξις Θεός ἀπαντᾷ δις εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πρότασιν, ὅτε τὸ προτακτικὸν ἄρθρον τίθεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸς ἔμφασιν καὶ διαστολὴν τοῦ ὁ Θεός ἀπὸ τοῦ Θεός (ἄνευ ἄρθρου) Παράδειγμα τούτου ἔχομεν εἰς τὸ Ἰωάν α'. 1. «Ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεός (ἀνάρθρως) ἦν ὁ Λόγος». Ὁ ἐπιμελής ὁμως σπουδαστὴς τῶν Γραφῶν (ἀπηλλαγμένος) ἀπὸ πάσης προκαταλήψεως, οὐδεμίαν ἐν γένει θὰ ἀπαντήσῃ δυσκολίαν εἰς τὸ νόημα τοῦ Ἀποστόλου. Ἡ γλῶσσα εἶναι πράγματι τόσον σαφὴς ὥστε τὸ θαυμαστὸν εἶναι ὅ,τι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν δώσει προσοχὴν εἰς ταύτην ἐπὶ τόσον καιρὸν.

Ἡ λέξις Θεός ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ εἴτε ἀναφέρεται αὕτη εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ἢ εἰς τὸν Οὐράνιον Υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ἢ καὶ εἰς ψευδεῖς θεούς, εἶναι πάντοτε καὶ ἀμεταβλήτως ἡ αὐτὴ λέξις, Θεός. Τὸ αὐτὸ δ' ἀληθεύει, ὡς γνωστὸν καὶ διὰ τὴν λέξιν Κύριος, εἴτε αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἰεχωβά, εἴτε εἰς τὸν Χοιστὸν, εἴτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἢ τοὺς ἀγγέλους.

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸ ἐδάφ. Κολοσ. β'. 9, ὁ Ἀπόστολος λέγει ὅτι, «Ἐν Αὐτῷ (τῷ Χριστῷ) κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς». Εἶναι δ' αὕτη ἡ μόνη περίπτωσις καθ' ἣν ἢ λέξις θεότης ἀπαντᾷ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Καὶ ὄντως, ἐν τῷ δεδοξασμένῳ Χριστῷ, ὅστις εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα—πλησμονὴ σοφίας, χάριτος καὶ δυνάμεως, οὐχὶ μόνον ὅπως ὁδηγῇ πάσας τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ σώματος Αὐτοῦ ἀλλ' ἐπίσης ὅπως, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατρὸς, ἐνεργῇ πᾶν ὅ,τι δήποτε εἶναι ἐπάναγκες νὰ γείνη ἵνα ἀχθῇ εἰς ἐπιτυχῆ συμπλήρωσιν τὸ μέγα θεῖον σχεδίον, τὸ εἰς τὴν φρονίδα Αὐτοῦ παραδοθὲν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς.

«ΚΥΡΙΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΣΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΑΥΤΩ ΜΟΝΩ ΛΑΤΡΕΥΣΕΙΣ».

— Ματθ δ' . 10 —

Προβάλλεται παρά τινων ὡς ἐπιχείρημα ὅτι τὸ γεγονός καθ' ὃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδέχθη προσκύνησιν, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐλέγξῃ τὴν πρᾶξιν, εἶνε ἀπόδειξις ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἰεχωβά. Οἱ ὡς ἀνωτέρω παρατεθέντες λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκλαμβάνονται ὡς ὑποδηλοῦντες ὅτι τὸ νὰ δεχθῆ οἰοσδήποτε ἄλλος προσκύνησιν, ἐκτὸς τοῦ Ἰεχωβά, ἠθελεν εἶσθαι ἐφάμαρτον.

Ἀπαντῶμεν ὅτι δὲν ἔχει οὕτω. Τὸ νὰ ἐρμηνεύσωμεν τοὺς ἀνωτέρω λόγους ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ νὰ ἐμβάλλωμεν εἰς αὐτοὺς νόημα τὸ ὁποῖον οὗτοι δὲν ἐμπεριέχουσι, καὶ παραστήσωμεν αὐτοὺς ἀντιφάσκοντας πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἄλλων Γραφικῶν ἑδαφίων. Τὸ περὶ τοῦ Χριστοῦ πρόσταγμα τοῦ Ἰεχωβά, «**Υἱὸς μου εἶσαι Σὺ, Ἐγὼ σήμερον σὲ ἐγέννησα**», εἶχεν ἤδη ἀναγραφῇ παρὰ τῶν προφητῶν ὡς ἐπίσης τὸ ἕτερον Αὐτοῦ πρόσταγμα, «**Καὶ προσκυνήσάτωσαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ**» (Ψαλμ. β' . 7, ζ' . 7. Ἐβρ. α' . 5, 6). Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγνώριζε τοῦτο. Ἐγνώριζε δ' ἐπίσης ὅτι οἱ ἀγγελικοὶ ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἰεχωβά, κατὰ τὸ παρελθόν, εἶχον προσκυνηθῆ ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἰεχωβά, καὶ ὅτι Αὐτὸς ὁ Ἴδιος ἦν ὁ πρῶτιστος τῶν ἀπεσταλμένων, ὁ Μονογενὴς Υἱός, ὁ «Ἄγγελος τῆς Διαθήκης», τὸν ὁποῖον ὁ Πατὴρ ἠγάπησεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν Κόσμον: καὶ ἐγνώριζεν ἐπομένως ὅτι ἐκεῖνος ὅστις εἴμα Αὐτόν, εἴμα, ἐπίσης τὸν Πατέρα. Ὅντως δὲ ὅτι ἔλεγεν ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο ἦν, «Ὁ μὴ τιμῶν τὸν Υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα τὸν πέμψαντα Αὐτόν». — Ἰωάν. ε' . 23. Μαλαχ γ . 1.

Ἡ σημασία τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως προσκυνεῖν εἶναι κυρίως ἀπονέμειν σεβασμὸν ἢ εὐλάβειαν πρὸς τινα, ἢ, κυριολεκτικῶς, φιλεῖν τινο τὴν χεῖρα, καθ' ὃν τρόπον ὁ κύων λείχει τὴν τοῦ κυρίου του.

Ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις ἣτις μεταφράζεται προσκυνῶ ἢ

προσκύνησις ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ εἶνε Σιάου Κάου, καὶ σημαίνει κύπτω, ὑποκλινομαι. Ἡ σημασία δὲ καὶ ταύτης ἐπίσης εἶναι ἀπονομὴ σεβασμοῦ. Ἡ λέξις αὕτη εὗρισκεται 170 φορές, καὶ περὶ τὸ ἥμισυ καὶ μόνον τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἀναφέρεται εἰς προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς ἀπόδειξιν παραθέτομεν τὰ ἐξῆς παραδείγματα :—

Ὁ Ἀβραὰμ «προσεκύνησε (σιάου κάου) ἕως ἐδάφους καὶ εἶπε, Κύριοί μου [Ἀδωνάϊ]. . . . . ἄς φερθῆ, παρακαλῶ ὀλίγον ὕδωρ καὶ νίψατε τοὺς πόδας σας, καὶ ἀναπαύθητε ὑπὸ τὸ δένδρον.» Οἱ λόγοι οὗτοι, ὡς καὶ ἡ πρῶξις τῆς νίψεως, ἐγένετο καθ' ὃν χρόνον ὑπέθεσεν αὐτοὺς ἀπλῶς «τρεῖς ἄνδρας». — Γένεσ. ιη' 2—4.

Ὁ Λῶτ «προσεκύνησε (σιάου κάου)» τοὺς δύο ἐκ τῶν ἀνωτέρω τριῶν προσώπων. — Γένεσ. ιθ' . 1.

Ὁ Ἀβραὰμ «προσεκύνησε (σιάου κάου)» πρὸς τὸν λαὸν τῆς Χαναάν. — Γένεσ. κγ' . 7, 12.

Ὁ Ἰσαὰκ ἠυλόγησε τὸν Ἰακώβ, εἰπὼν, «Λαοὶ νὰ σὲ δουλεύσωσι, καὶ ἔθνη νὰ σὲ προσκυνήσωσι [σιάου κάου], ... «καὶ νὰ σὲ προσκυνήσωσιν [σιάου κάου] οἱ υἱοὶ τῆς μητρὸς σου». — Γένεσ. κζ' . 29.

Ὁ Δαβὶδ «ἔκυψε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὴν γῆν καὶ προσεκύνησε [σιάου κάου] τὸν βασιλέα Σαούλ.» — Α'. Σαμ. κδ' . 8

Ἡ Ἀβιγαία «ἔπεσεν ἐνώπιον τοῦ Δαβὶδ κατὰ προσωπον καὶ προσεκύνησεν [σιάου κάου] ἕως ἐδάφους», ἀκολούθως δὲ ἔπραξε τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Δαβὶδ. — Α'. Σαμ. κέ' . 23, 41.

Ἡ γυνὴ ἡ Θεκουίτις «ἔπεσε κατὰ πρόσωπον. . . . . καὶ προσεκύνησε» τὸν βασιλέα Δαβὶδ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξαν ὅ,τε Ἰωάβ καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ, δι' οὓς ἐπίσης λέγεται προσεκύνησαν [σιάου κάου]. — Β'. Σαμουλ. θ' . 6.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαρτυριῶν καθίσταται εἰς πάντας κατὰδηλον διὸ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς Πρώτης Ἐντολῆς, — «Μὴ προσκυνήσης [σιάου κάου] αὐτὰ μὴδὲ μὴ λατρεύσης αὐτά», δὲν κατενοήθη παρ' αὐτῶν, οὐδὲ ἐδόθη μὲ τοιαύτην ἔννοιαν, ὡς ἀπαγορεύουσα τὴν ἀπόδοσιν σεβασμοῦ, εὐλαβείας,

κλπ. εἰς τοὺς ἀξίους σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας, ἢ εἰς τοὺς κατέχοντας θέσεις τιμῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οὐδ' ὑπέπεσαν εἰς πλάνην οἱ Ἰουδαῖοι κύψαντες εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ [σιάου κάου] πρὸ τῶν ἀγγέλων, οἵτινες ἐπεσκέφθησαν αὐτοὺς μετ' ἀγγελιῶν ἐν τῷ ὄνόματι τοῦ Ἰεχωβά, ἀνεγνώριζον δὲ καὶ ἀνωμολόγουν αὐτόν. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πάντοτε ἐπεδοκιμάσθη, καὶ οὐδέποτε ἀπεδοκιμάσθη. Ἡ Ἐντολή ἀπαγορεύει τὴν προσκύνησιν ὁμοιωμάτων ἢ ἄλλων ἀντιζήλων θεῶν τὴν τοιαύτην προσκύνησιν δὲν δύναται ν' ἀνεχθῆ ὁ Ἰεχωβά. Συνεπῶς οὐδὲν τὸ ἀπρεπὲς ἢ ἀνάρμοστον ἦτο δι' οἰονδήποτε Ἰουδαῖον, ὅστις ἀνεγνώριζε τὸν Ἰησοῦν ὡς τὸν ἀπὸ «Θεοῦ Ἀπεσταλμένον», νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτόν προσκύνησιν καὶ σεβασμόν. Πολὺ δὲ περισσότερον ἀρμόζει τοῦτο εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀναγνώριζουσι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν κατὰ τὴν ἀξίωσιν Αὐτοῦ — ὡς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Δυνάμεθα δὲ πράγματι νὰ ὦμεν βέβαιοι διὰ τοῖς Φαρισαῖοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐσῆκωσαν λίθους διὰ νὰ φονεύσωσι τὸν Κύριον ἡμῶν, διότι διεκήρυττεν ἑαυτὸν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἤθελον ὑπερβῆ πᾶν ὄριον ἐξαγριώσεως, καὶ οὐχὶ μόνον ἤθελον λιθοβολήσῃ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τοὺς προσκυνήσαντας Αὐτόν, καταγγέλλοντες αὐτοὺς ἐπὶ εἰδωλολατρείᾳ, ἔαν, ὡς ἄνθρωποι, ἐπρέσβευον τοιαύτας ἄκρας δοξασίας περὶ προσκυνήσεως, ὁποίας πρεσβεύουσι ἐκεῖνοι τὰς ὑπερβολικὰς θεωρίας τῶν ὁποίων περὶ τῆς λέξεως ταύτης συζητοῦμεν καὶ ἀπεδείξαμεν ἤδη πεπλανημένας.

Ἐξάίρεισιν εἰς τὴν τοιαύτην ἐλευθερίαν ἤθελεν ἀποτελέσει ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος πρὸς ὃν ἀπονέμεται ὁ σεβασμὸς, ἡ εὐλάβεια, ἡ ἢ προσκύνησις, εἶναι ἀντιπρόσωπος ψευδοῦς τινος Θεοῦ, ὡς Ψευδόχριστος ἢ Ἀντίχριστος. Ἡ πρὸς τοὺς Πάπας δὲ ἀπόδοσις τοιούτων τιμῶν ὑπάγεται ὑπὸ τὴν κατηγορίαν ταύτην τῆς ψευδοῦς ἢ ἀναρμόστου προσκυνήσεως, καθότι ὁ Πάπας, ἐν τῷ τοιούτῳ ἀξιώματί του, ἀξιοῖ ψευδῶς διὰ εἶναι «Ἀντιβασιλεὺς Χριστός.» Ἐπὶ τοιαύτης δὲ βάσεως ἦν διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέφυγε ν' ἀναγνώριση τὸν Σατανᾶν καὶ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἐξουσία αὕτη ἢ

ἐνεργῶς κακοποιὸς ἐξουσία, μεμελετημένως δὲ ἐναντιο-
μένη εἰς τοὺς νόμους τοῦ Ἰεχωβά. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ πρό-
τασις τοῦ Σατανᾶ, καθ' ἣν οὗτος ἤθελε συμπράξει μετὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βασιλείας αὐτοῦ, ἐπὶ
τῷ ὄρω τοῦ νὰ μὴ ἐναντιωθῆ κατὰ τοῦ κακοῦ, καὶ σεβασθῆ
πονηρὰς καὶ ἁμαρτωλὰς ἕξεις καὶ ἤθη ἐδραιωθέντα ἤδη ὑπὸ
τὸ Σατανικὸν καθεσιῶς, ἀπεκρούσθη πάραυτα παρὰ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν, καὶ ἡ δοθεῖσα αὐτῷ ἀπάντησις ἐσήμαιεν— εἶμαι
ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Ἰεχωβά, τὸν Θεὸν, καὶ οὐνεπὼς
συμφωνῶ τελείως πρὸς τὴν προφητικὴν διακήρυξιν: «Κύριον
τὸν Θεὸν σου προσκυνήσεις καὶ Αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις»
— καὶ ἐπειδὴ σὺ εἶσαι ὁ ἐκούσιος ἐχθρὸς Αὐτοῦ, οὐδένα σε-
βασμὸν δύναμαι νὰ ἀπονεύω εἰς σέ καὶ τὰς μεθόδους σου,
οὐδὲ εἶναι δυνατόν, εἴτε νὰ ἐξυπηρετήσω τὸ ἔργον σου,
ἢ νὰ συνεργασθῶ μετὰ σοῦ — ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἔργον ἐκ-
στοῦ ἐξ ἡμῶν εἰσι διακριτικῶς κεχωρισμένα. Οὐδὲν δὲ ἔχω
νὰ κάμω μετὰ σοῦ. — Παράβαλλε, Ματθ δ'. 10, Δεύτερον.
ε'. 20. 21.

Ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνεκήρυτιεν ἑαυτὸν ἀντίπαλον
τοῦ Ἰεχωβά, ἀντὶ Υἱοῦ καὶ δούλου Αὐτοῦ, οἰαδήποτε τιμὴ
καὶ σεβασμὸς ἀποδιδόμενος πρὸς αὐτὸν θὰ ἐσήμαιεν ἀνευ-
λάβειαν πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ ἤθελεν εἰσθαι πρᾶξις ἁμαρ-
τωλῆ — εἰδωλολατρικῆ. Ἐντούτοις, ὅπως τὸναντίον, καίτοι
ἀπεδέχετο τὸν τοιοῦτον σεβασμὸν ἢ προσκύνησιν ὡς Υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, διεκήρυξεν ὅμως κατὰ τὸν μᾶλλον θετικώτερον
τρόπον καὶ δημοσίως, ὅτι — «Ὁ Πατὴρ μείζων μου ἐστὶ»,
καὶ ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς ν' ἀναφέρωσι τὰ αἰτήματά των εἰς
τὸν Πατέρα ἐλπῶν, «Ἄν τι αἰτήσητε τὸν Πατέρα δώσει ὑμῖν
ἐν τῷ ὀνόματί μου.» — Ἰωάν ισι'. 23.

«ΕΓΩ ΚΑΙ Ο ΠΑΤΗΡ ΕΝ ΕΣΜΕΝ»

— Ἰωάν ι' 30 —

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ὁ Κύ-
ριος Ἰησοῦς θέον νὰ ὀνομάζηται Ἰεχωβά— ὅτι ἦκο ἀμφό-
τερον Πατὴρ καὶ Υἱός, — ἢ ὅτι δὲν εἶχε Πατέρα καὶ δὲν
ἦτο Υἱός.

Ἐχοντες ἀσαφῆ, μυστηριώδη φρονήματα περὶ «Τριάδος», ἀξιοσημειώτως μέγας ἀριθμὸς νοημόνων ἄλλως ἀνθρώπων φαίνονται λησμονοῦντες διὸ πρόκειται περὶ παντός ἄλλου εἶδους ἐνότιος ἢ τῆς προσωπικῆς τοιαύτης. Διότι, ὄντως, παντοῦ ὅπουδήποτε ἡ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἡ ἔννοια ταύτης εἶναι ἡ τῆς ἁρμονικότητος, — ἐνότιος, σκοποῦ, σχεδίου, θελήσεως, νοῦ, ἢ φρονήματος. Μέχρι ποίου δὲ σημείου εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς ἀποτυφλώσῃ μία θεωρία ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τοῦ γεγονότος καθ' ὃ ἡ ἐξήγησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τὸ παράδειγμα Αὐτοῦ, περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν Αὐτὸς καὶ ὁ Πατὴρ εἰσιν ἓν, λίαν γενικῶς παραβλέπεται. Εἰς τὴν πρὸς τὸν Πατέρα προσευχὴν Αὐτοῦ, λέγει : —

«Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ [παρακαλῶ] οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν.... Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες «ἘΝ ὧσι, καθὼς σύ, Πατὴρ, ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὧσιν.... ἵνα ὧσιν ἘΝ, καθὼς ἡμεῖς ἘΝ. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ Σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς εἰς ἘΝ.» — Ἰωάν. ιζ'. 9, 20 — 23.

Ἐνιαῦθα εἰδικῶς ἐξηγεῖται διὸ, ἡ ἐνότιος τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν προσηύχεται, εἶναι ἀκριβῶς ἡ αὐτὴ ὡς ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ὑπάρχουσα ἐνότιος. Ὅτι ἡ ἐνότιος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐνότιος πνεύματος — φρονήματος, καὶ οὐχὶ προσωπικῆς ἐνότιος, τοῦτο οὐδεμίαν ἐπιδέχεται συζήτησιν. Πασίφανῶς δὲ ἡ ἔννοια ἐν τῷ νῶ τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν εἶναι ἐνότιος καρδίας, ἐνότιος σκοποῦ, ἐνότιος θελήσεως, μεταξὺ τῶν ἀκολουθῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐνότιος αὕτη εἶναι ἀπαράλλακτος ὡς ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ Ἐαυτοῦ ὑφίσταμένη ἐνότιος.

Ἡ ἐνότιος δὲ αὕτη δεόν νὰ ἐπιτευχθῆ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον καθ' ὃν ἐπετεύχθη ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐνότιος. Ὁ Υἱὸς ἦν ἓν μετὰ τοῦ Πατρὸς, διότι ἀπεδέχθη τελείως ὡς

ἴδιον αὐτοῦ θέλημα, τὸ θέλημα τοῦ Πατοῦς, εἰπὼν «Οὐχὶ τὸ ἕμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ Σὸν γενηθήτω». Τοιούτο-τρόπως λοιπὸν καὶ ἕκαστον μέλος τῆς Ἐκκλησίας θὰ εἰσέλθῃ εἰς πλήρη ἁρμονίαν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ Υἱοῦ μὴ πράττοντες τὸν ἴδιον αὐτῶν θέλημα ἀλλὰ θέτοντες κατὰ μέρος τὸ ἴδιον αὐτῶν θέλημα, καὶ ἀποδεχόμενοι ἀντ' αὐτοῦ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Πατοῦς. Οὕτω, καὶ μόνον οὕτω, θὰ καταντήσῃ ποτὲ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἐνότητα διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν προσηυχῆθη ἐνιαῦθα, καὶ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὡς ἐνότητα τοῦ αὐτοῦ εἶδους, οἷα ἢ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ Αὐτοῦ ὑφισταμένη ἐνότης. Πόσον παράδοξον παρίσταται τὸ ὅ,τι ἤθελέ τις ἀποπειραθῆ νὰ κάμῃ κακὴν χρῆσιν καὶ διαστρέψῃ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅπως παρασιτήσῃ αὐτοὺς ὡς ὑποστηρίζοντας τὴν παράλογον καὶ ἀντιγραφικὴν περὶ Τριάδος διδασκαλίαν, — τῆς ὑπάρξεως δηλ. τριῶν Θεῶν ἐν ἐνὶ προσώπῳ. Πόσον δέ ἔξοχος, τοῦναντίον, καὶ λογικὴ εἶναι ἢ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Γραφῶν ἐνότης τοῦ πνεύματος τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἐκκλησίας.

« Ο ΕΩΡΑΚΩΣ ΕΜΕ ΕΩΡΑΚΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ. »

Ἀφοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν διεκήρυξεν ἑαυτὸν διὲ εἶναι ἢ Ὁδός, ἢ Ἀλήθεια καὶ ἢ Ζωή, καὶ ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Πατέρα εἰμὶ δι' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ γνωρίζων Αὐτὸν ἤθελε γνωρίσει ἐπίσης καὶ τὸν Πατέρα, ὁ Φίλιππος εἶπε πρὸς αὐτὸν, «Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν». Ὁ Ἰησοῦς τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν, «Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ἡμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκός με Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα πῶς σὺ λέγεις δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα: Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ἡμῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ ὁ δὲ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα Αὐτοῦ». — Ἰωάν. ιδ'. 7—10

Προσκαλούμεθα, ὅθεν, ὅπως τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν διακήρυξιν ταύτην ἀποδεχθῶμεν ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι Αὐτὸς

εἶναι ἰδίος ὁ Ἰεχωβά (καὶ οὐχὶ Υἱὸς τοῦ Ἰεχωβά), καὶ ὅτι, ὡς τοιοῦτος, τὸ ὄνομα Ἰεχωβά εἶναι ἐφαρμόσιμον εἰς Αὐτόν. Ἄλλὰ πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ ὅτι ἡ ὄλη συνέχεια τοῦ λόγου, δεικνύει διάκρισιν μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, τοιαύτην ὅποιαν οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος ἤθελε χρησιμοποιήσει εἰὰν ἐπεθύμει νὰ προσδώσῃ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὅποιαν οἱ Τριαδισταὶ ζητοῦσι νὰ ἐξαγάγωσιν ἐξ αὐτῆς. Τὸ ὅλον ζήτημα λοιπὸν συνοψίζεται εἰς τὸ, τί ὁ Κύριος ἡμῶν θέλει νὰ ἐννοήσωμεν διὰ τῶν λόγων του, «ὁ ἑώρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα;» Ἡμεῖς ἀποκρινόμεθα ὅτι ἐσκόπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι εἶναι ἀδύνατον δι' ἄνθρωπον (σαρκικὸν, γήϊνον ὄν) νὰ ἴδῃ τὸν Θεὸν, ὅστις εἶναι πνευματικὴ ὑπόστασις. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης μαρτυρεῖ λέγων, «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε: μονογενὴς Θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο [περὶ αὐτοῦ]»—Ἰωάν. α . 18. Ἡθελε δὲ ἀκριβῶς νὰ δώσῃ νὰ ἐννοήσωσιν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Κύριος διεκήρυξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν, «Οὐδεὶς δύναται νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπόν μου καὶ νὰ ζήσῃ»: καὶ συνεπῶς ὅτι, εἰὰν ὁ Πατὴρ ἤθελε δείξει ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ γείνη εἴτε διὰ θαυματουργικῆς διανοίξεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ διακρίνωσι τὴν πνευματικὴν δόξαν (ἐκτιθεμένων) οὕτω τῶν ἀνθρώπων εἰς κίνδυνον θανάτου, ἢ ἄλλως, τοῦ Θεοῦ φανεροῦντος ἑαυτὸν ἐν σώματι σρκός, — εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ διακρίνωσιν τι ἐκ τοῦ χαρακτῆρός του ἐκ συμπαραβολῆς καὶ διὰ τῆς ἐπικοινωνίας.

Καὶ δὲν ἦτο τοῦτο ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔκαμεν ὁ Θεός; Ὁ νοῦς τοῦ Θεοῦ, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐξεπροσώπείτο υελείως ἐν τῷ Μονογενεῖ Αὐτοῦ Υἱῷ, ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅποτε οὗτος ἐγένετο σὰρξ καὶ κατώκησε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος λοιπὸν ἦν, ἡ ἀρίστη, ἡ ἐγγυτάτη καὶ μᾶλλον θεικωτέρα ἐκπροσώπευσις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια ἠδύνατο καὶ εἶναι ποτε δυνατὴ νὰ γείνη πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Βλέποντες καὶ γνωρίζοντες τὸν Κύριον Ἰησοῦν ἐν οικειότητι, ὁ Φίλιππος καὶ οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι ἐγγώριζον τὸν Πατέρα κατὰ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον καὶ δυνατὴν ἐννοιαν καθ'

ἦν ἐπιτρέπεται νὰ γνωρίσῃ Αὐτὸν ἢ ἀνθρωπότης. Οὗτοι ἐγνώριζον Αὐτὸν κατὰ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον ἔννοιαν, καθ' ἣν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκαλύψῃ Ἐαυτὸν ὁ Πατὴρ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Οὐδέποτε ἐγένετο, οὐδέποτε θὰ ἐγένετο, καὶ οὐδέποτε ἦν δυνατὸν νὰ γείνη, σαφεστέρα, μᾶλλον ἀπόλυτος καὶ μᾶλλον πλήρης καὶ τελεία φανέρωσις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τῆς γενομένης ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ διότι ὁπότε «ἐγένετο σὰρξ» ἦν πράγματι «Θεὸς φανερωθεὶς ἐν σαρκί» (Α'. Τιμόθ. γ'. 16). Παρομοίως ὁ Ἀπόστολος ἀποφαίνεται περὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν πιστῶν μελῶν τοῦ Χριστοῦ, — «Ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ **ΕΝ ΤῆΙ ΘΝΗΤῆΙ ΣΑΡΚΙ ΗΜΩΝ**». — Β' Κορ. δ'. 10.

Ὁ τέλειος ἄνθρωπος εἶναι τελεία εἰκὼν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ καὶ συνεπῶς ἡ ἀρίστη ἀντίληψις ἢ ἐξεικόνισις, ἢ ὁποία δύναται νὰ γείνη. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, οἱ ἀρχαῖοι ἅγιοι τῆς Παλαιᾶς οἰκονομίας, **τέλειοποιούμενοι**, θέλουσιν εἶσθαι οἱ ἀριστοὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, τοῦ Οὐρανίου Υἱοῦ, καὶ τῆς Οὐρανίου Νύμφης τοῦ Χριστοῦ, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Πᾶς ὁ βλέπων αὐτοὺς θέλει βλέπει Θεὸν φανερούμενον ἐν σαρκί — **τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ ἐν σαρκί**. Εἰς τὴν τοιαύτην δὲ ὑψίστην κατάστασιν θέλει χορηγηθῆ τὸ προνόμιον εἰς ὅλην τὴν στενάζουσαν κτίσιν νὰ ἀφικθῆ, ἐὰν θελήσῃ, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Βασιλέως — Ἱερέως καὶ καὶ τῶν «ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν ὑπὸ — ἱερέων, ἐνεργούντων τότε διὰ μέσου τῶν ἀρχαίων ἁγίων, οἵτινες, ὡς οἱ κατὰ σάρκα ἀντιπρόσωποι τῆς Βασιλείας, θέλουσιν εἶσθαι «ἀρχοντες τῆς γῆς». — Ψ' αλμ. με'. 16.

« Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΣ ΔΥΝΑΣΤΗΣ, Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΥΟΝΤΩΝ, Ο ΜΟΝΟΣ ΕΧΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΑΝ »

— Α. Τιμόθ. στ'. 15, 16. —

Πολλοὶ τὸ χωρίον τοῦτο θεωροῦσιν ὡς σημαῖνον δι κατὰ

τὴν ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ, εἰς τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἔλευσιν, ὁ Κύριος Ἰησοῦς θὰ ἐκθέσῃ καὶ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν κόσμον τὸ μεγαλεῖον τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς. Ἀλλὰ, καίτοι ἡ τοιαύτη δοξασία κέκτηται λογικὰς τινὰς ἀπόψεις, ἡμεῖς κλίνομεν ἐξ ὀλοκλήρου νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν διακήρυξιν αὐτὴν τοῦ χωρίου εἰς τὴν δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ Χριστοῦ, τὴν χρονολογουμένην ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος. Εἶναι ἀληθές ὅτι πάντας οἵτινες θ' ἀποδεχθῶσι τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ θέλει φέρεϊ ὥστε νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἐπίσης τὸν Ἰεχωβὰ Θεὸν τοῦτο ὅμως δὲν θέλει εἶσθαι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, «διὰ παραδιδού τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ Πατρί». — Α. Κορινθ. ιε' 24—28.

Τὸ νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ χωρίον εἰς τὸν Πατέρα, ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔχει ἀθανασίαν ἐνῶ αἱ Γραφαὶ ρητῶς διδάσκουσιν ὅτι Αὐτός, καὶ πάντες οὐ μέλλοντες νὰ ἔχωσι μέρος εἰς τὴν Πρώτην Ἀνάστασιν, θέλουσιν ἀποκτήσει τότε ἀθανασίαν, καὶ ὅτι οὕτως ὁ Πατήρ, ὅστις κέκτηται αὐτοζωϊαν, **σύμφυτον ζωὴν** (αὐθῦπαρξίαν) — ἀθανασίαν, ἔδωκε καὶ τῷ Υἱῷ νὰ ἔχη ζωὴν ἐν αὐτῷ, **συμφυῖ ζωὴν** (ἀθανασίαν). — Α. Κορινθ. ιε'. 42—44, 53, 54. Ἰωάν. ε'. 26.

Ἐνῶ, ἀφ' ἐτέρου, τὸ νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἐν λόγῳ χωρίον ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸν Υἱόν, φαίνεται ἀνταποκρινόμενον τελείως εἰς πάντα ὅρον, καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ παραγνωρίζον ἢ ἐξαιροῦν τὸν Πατέρα Ἰεχωβὰ — οὔτε καὶ ἀποδεικνύον πάλιν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς εἶναι ὁ Πατήρ, ὁ Ἰεχωβὰ διότι ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὸν ὑπὸ τῶν θεοπνεύσιων Ἀποστόλων τιθέμενον ἀναλλοίωτον κανόνα, καθ' ὃν εἰς ἀντιπαραθέσεις ἢ συγκρίσεις, τιμὰς, κλπ., ἅτινα ἀναφέρονται ἐν σχέσει πρὸς τὸν Υἱόν, ὁ Πατήρ πάντοτε ἐξαιρεῖται, ὡς διατελῶν ἀνεκφράστως ὑπεράνω πάσης συμπαραβολῆς καὶ συγκρίσεως. Οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐπὶ τούτου εἶναι, «δῆλον ὅτι ἐκτὸς [τοῦ Πατρὸς] τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα», καὶ δὲν πρέπει νὰ κρίνηται ὡς ὑποκείμενος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν καὶ

εἰς τὰς διαφόρους ἐξουσίας τὰς παραχωρηθείσας εἰς Αὐτὸν παρὰ τοῦ Πατρὸς. Διότι, «ὅταν ὁ Υἱὸς καθυποτάξῃ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῷ κόσμῳ, «τότε καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι [Πατρὶ] αὐτῷ [τῷ Υἱῷ] τὰ πάντα». — Α Κορθ. ιε 27.

Παρομοία τις ἄλλη διακήρυξις περὶ τῆς δόξης τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, τῆς δοθείσης εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, εἶναι οὗτοι, «Αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας». (Κολοσ. β'. 10) Καὶ εἰς τοῦτο ἐπίσης ἡ ἐξήγησις εἶναι ἡ αὐτὴ Ἡ διακυβέρνησις καὶ ἐξουσία τοῦ Πατρὸς οὐδέποτε ἀντιπαραβάλλονται πρὸς ἐκείνας τὰς τοῦ Υἱοῦ. Διότι ὁ Υἱὸς εἶναι ἐν πλήρει ταυτότητι πνεύματος καὶ σκοποῦ πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατρὸς.

« ΟΥΧ ΑΡΠΑΓΜΟΝ ΗΓΗΣΑΤΟ ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΙΣΑ ΘΕΩ »

Εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τῆς πρὸς Φηλιππησίους Ἐπιστολῆς (β'. 6), διὰ τῆς εἰς τὴν καθομιλουμένην μεταφράσεως αὐτοῦ, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παρίσταται ὡς κάμων τὴν ἐκκλησιαστικὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ Χριστὸς, «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, δὲν ἐνόμισεν ἀρπαγὴν τὸ νὰ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν.» Παρατηρητέον πρωτίστως ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἐδάφιον δὲν διδάσκει βεβαίως τὸ δόγμα τῆς Τριάδος, οὐδὲ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι ὁ Πατὴρ, ὁ Ἰεχωβά: διότι ἐὰν οὕτως εἶχε τὸ ζήτημα, ποίαν θέσιν εἶχε τότε, ἢ τίνα λόγον τὸ νὰ μελετήσῃ ἀρπαγὴν, ἢ νὰ σκεφθῇ περὶ ἰσότητος. Αἱ λέξεις «ἀρπαγὴ» καὶ «ἴσα» θεικώτατα διδάσκουσιν ὅτι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς δὲν εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἀλλὰ δύο. Πόσον παράδοξον φαίνεται ὅμως τὸ ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου παρίστανται ἰσὸν διάφοροι τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. «Ὁ Κύριος ἡμῶν διακηρύττει, Ὁ Πατὴρ μου μείζων μου ἐστίν». «Οὐ ἐγὼ δύναμαι ποιεῖν ἄπ' ἑμαυτοῦ οὐδὲν». Ἐρωτῶμεν, λοιπὸν, ἀπώλεσεν ὁ Κύριος ἡμῶν τὴν ταπεινοφροσύνην Αὐτοῦ, ὥστε κατέληξεν ἀκολούθως εἰς τὸ συμπέρασμα νὰ γείνη ἴσος μὲ τὸν Θεὸν τὸν Πατέρα;

Ἄλλὰ παραιτηροῦμεν, κατὰ δεύτερον, μέχρι ποίου βαθμοῦ τοιαύτη τις θεωρία συγκρούεται πρὸς τὸ μάθημα, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀπόστολος ἀπέβλεπε νὰ ἐντυπώσῃ. Ἦτο σκοπὸς τοῦ Ἀποστόλου τὸ νὰ κάμῃ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ φιλοδοξῇ καὶ ἐπιδιώκῃ τὴν ἀπόκτησιν τῆς τιμῆς καὶ δόξης τοῦ Πατρὸς, ἢ νὰ ἐποφθαλμιῶσι τὴν δόξαν ἀλλήλων; Βεβαίως οὐχί! Ἀπεναντίας αὐτὸς ἀποιρέσει τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς κενοδοξίας, καὶ συνιστᾷ τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ ὅπως ἕκαστος θεωρῇ τὸν ἄλλον ὑπερέχοντα ἑαυτοῦ. Διαβεβαιοῖ δὲ τοὺς ἀναγνώστας του ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη αὕτη ἦτο ὁ χαρακτηριστὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ λέγει, «Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ἡμῖν (ἔχετε ἐν ἡμῖν τὸ ἰδίον φρόνημα) ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ἐὰν τὸ φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἦτο νὰ ἀρπάσῃ τὴν δόξαν τοῦ Πατρὸς, καὶ νὰ μὴ νομίσῃ ἀρπαγὴν τὸ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ αὐτὸ φρόνημα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Κυρίου ἤθελε σημαίνει ὅτι ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ καὶ ζητῇ νὰ φθάσῃ εἰς πᾶσαν ἐφικτὴν ἢ κατορθωτὴν δόξαν καὶ τιμὴν, καὶ ὅτι καὶ ἡμεῖς οὕτως ἠθέλομεν ἔχει τὸ φρόνημα ἢ τὴν διάθεσιν καὶ χαρακτῆρα τὰ ὁποῖα ἐξεδήλωσεν ὁ Χριστός.

Τὸ τοιοῦτον ὁμως εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἐσφαλμένον Ὅ,τι πταίει εἶναι ἢ μετάφρασις τοῦ ἑδαφίου εἶναι μετάφρασις λελανθασμένη, ἀποδίδουσα τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς τοῦ ὅ,τι ἐννοεῖ ὁ Ἀπόστολος. Ἡ λέξις «ἀρπαγμὸς» ἀπαντᾷ ἅπαξ μόνον εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, καὶ συσχετίζεται καὶ ἔννοϊαν πρὸς τὴν κλοπὴν ἢ τὸν παράνομον οφειτερισμὸν ἀλλ' ἢ ἔννοϊα τοῦ Ἀποστόλου ἀντιστρέφεται ἀκριβῶς διὰ τῆς πλημμελοῦς διαιτυπώσεως τῆς προτάσεως. Ἡ ἰδέα τοῦ Ἀποστόλου θὰ ἠδύνατο νὰ μεταφρασθῇ διὰ τῶν ἰδίων σχεδὸν λέξεων, ἀλλὰ μὲ ὅλως ἀντίθετον σημασίαν, ὡς ἐξῆς:— «Ὅστις δὲν ἐνόμισε (δὲν ἐσκέφθη δὲν ἐμελέτησε) δι' ἀρπαγῆς νὰ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν» Ἡ πορεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀντιπαραβάλλεται οὕτω πρὸς τὴν τοῦ Σατανᾶ, ὅστις ἀπεπειράθη νὰ σφετερισθῇ τὴν θέσιν καὶ τιμὴν τοῦ Θεοῦ. (Ἦσα ἰδ' 12—14) Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τῆς ὅλης πλοκῆς τοῦ λόγου, ἐν τε τοῖς προηγουμένοις καὶ τοῖς ἐπομένοις

— ὅπως μηδὲν γίνηται ἐξ ἀνιζηλίας ἢ κενοδοξίας. — Ὅτι ὁ Χριστὸς ἦν λίαν ταπεινόφρων, καὶ ὅτι καὶ ἡμεῖς ὡσαύτως δεόν νὰ ἤμεθα ταπεινόφρονες, καὶ περιπατῶμεν οὕτως εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ. Δόσατε δ' ἤδη προσοχὴν εἰς τὰς ἐπομένας μεταφράσεις τῆς λέξεως ἄρπαγμός, αἵτινες προτιμῶνται παρ' ἐξόχων φιλολόγων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ἀποχρώσεων : —

« Δὲν τὸ ἐσκέφθη ἢ ἐνόμισε ζήτημα διαπύρου ἐπιθυμίας. » — Clarke.

« Δὲν ἐσκέφθη περὶ κτήσεως δι' ἀπληστίας ἢ ἀνυπομονησίας. » — Wakefield.

« Δὲν ἐθεώρησε. . . . ζήτημα ἀνυπομόνου ἐπιθυμίας. » — Stewart.

« Ὅστις, ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, δὲν ἐξετίμησεν ὡς πρᾶγμα δυνάμενον ν' ἄρπαγῇ τὸ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν. » — Rotherham.

« Ὅστις ὢν [ἐν περιθωρίῳ, ἀρχικῶς] ἐν μορφῇ Θεοῦ, δὲν ἔκρινεν ὡς ἄθλον ἢ λάφυρον [ἐν περιθωρίῳ, πρᾶγμα δυνάμενον ν' ἄρπαγῇ] τὸ νὰ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν. » — Ἀνατεθεωρημένη Μετάφρασις (Ἀγγλική).

« Δὲν ἐσκέφθη . . . ἀντικείμενον ν' ἄρπαγῇ » — Sharpe.

« Δὲν ἤρπαξεν ἀπλήσιως. » — Neeland.

« Δὲν ἠγωνίσθη ὅπως διὰ τῆς βίας. » — Dickenson.

« Δὲν ἐμελέτησεν ἄρπαγὴν ἢ σφετερισμόν. » — Turnbull.

Ὁ τελευταῖος οὗτος ὀρισμὸς φαίνεται προσαρμοζόμενος καλλίτερον εἰς τὸν εἰρμόν τοῦ λόγου, καὶ ἡ μετάφρασις αὕτη προτιμᾶται καὶ ἀναγράφεται καὶ ἐν τῇ Ἐμφατικῇ Διγλωττῷ κριτικῇ ἐκδόσει τῆς Κ. Διαθήκης (Ἑλληνο — Ἀγγλικῇ), ἢ ὅποια τὸ ὅλον χωρίον μεταφράζει ὡς ἑξῆς : —

« Ὅστις, καίτοι ἦν ἐν μορφῇ Θεοῦ, (μ' ὅλον τοῦτο) δὲν ἐμελέτησεν ἄρπαγμόν (ἢ σφετερισμόν) διὰ νὰ γείνη ἴσος μὲ τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐκένωσεν (ἀπεξέδυσεν) ἑαυτὸν λαβὼν μορφήν δούλου. »

Ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι συνεπής, οὐχὶ μόνον πρὸς αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πρὸς τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Ἀποστόλου, τοῦ ὁποίου ἡ μεταφραζομένη σημασία ἀπο-

τελεῖ μέρος. Ἡ διακήρυξις ταύτης, εὐρύτερον παραφραζομένη, εἶναι ὅτι, ὁπόταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἦν πνευματικὴ ὑπόστασις, ἐκέκτητο Θεοειδῆ μορφήν καὶ φύσιν, δὲν ἐνεφορεῖτο δὲ ὑπὸ πνεύματος φιλοδοξίας καὶ ἐπιθυμίας ὅπως σφιτερισθῆ τὴν θείαν ἐξουσίαν, δύναμιν, δόξαν καὶ σεβασμὸν δὲν εἶχε τὸ πνεῦμα τοῦ Σατανᾶ, ὅστις ἠγωνίσθη γὰρ ἐξυψώσῃ ἑαυτὸν, εἰπὼν, «Θέλω εἶσθαι ὁμοῖος τοῦ Ὑψίστου». Τοῦναντίον, καίτοι ἦν κάτοχος τῆς ὑψίστης θέσεως, ὧν δεῦτερος μετὰ τὸν Οὐράνιον Πατέρα. ἦν ἐπὶ τοσοῦτον ταπεινόφρων, ὥστε, ἐν ὑποταγῇ πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Πατρός, ἐκένωσεν, ἐξέδυσεν, ἑαυτὸν ὅλης τῆς δόξης καὶ μεγαλειότητος τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἀνταλλάξας τὴν ὑπερτέραν φύσιν καὶ δόξαν πρὸς ταπεινοτέραν κατάστασιν, τὴν ἀνθρωπίνην τοιαύτην, τὴν «κατωτέραν τῶν ἀγγέλων». Ὁ Ἀπόστολος προβαίνει ἀκολούθως ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὄχι μόνον ἡ ταπεινώσις του αὐτῆ ἐγένετο φανερά, ἀλλ' ὅτι ἀκολούθως ἔδειξεν εἰσέτι μεγαλειέραν ταπεινώσιν, καθ' ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ὡς ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς ἐγένετο ὑπήκοος μέχρι θανάτου, αὐτοῦ τοῦ ἀτιμωτικοῦ θανάτου τοῦ σταυροῦ. Πᾶσα δὲ ἡ αὐτοκένωσις αὕτη, διακηρύττει ὁ Ἀπόστολος, ἐγένετο ἐν ὑποταγῇ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα, τὸ θέλημα τοῦ Πατρός. Ἀκολούθως δ' ὁ Ἀπόστολος καταδεικνύει τὸ ἀποτέλεσμα τούτου, λέγων, «Διὸ [ὄυνεπεία τούτο, ἐξ αἰτίας τῆς ἐκδηλώσεως τοιαύτης ἀφοσιώσεως, ταπεινοφροσύνης καὶ μέχρι θανάτου ὑπακοῆς] καὶ ὁ Θεὸς [ὁ Πατὴρ] Αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ... καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός». — Ἐβρ. β'. 7, 9. Α. Τιμόθ. β'. 5, 6. Φιλιπ. β. 11.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης θεωρούμενον τὸ ἐν λόγῳ χωρίον, μακρὰν τοῦ γὰρ χρησιμεύῃ ὡς ἐπικουρία ἢ παρηγορία εἰς τὴν περὶ Τριάδος διδασκαλίαν, τοῦναντίον καταπολεμεῖ ταύτην κατὰ τὸν μᾶλλον ἰσχυρότατον τρόπον, καὶ θέτει ἑαυτὸ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς ὁ ὅκληρον τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ πρὸς τὸν ἐξηγιασμένον κοινὸν νοῦν καὶ ὀρθὸν λόγον.

Κλειομεν ἐνταῦθα τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ζητήματός μας μὲ τὴν μᾶλλον ὑπέριμον ἐκτίμησιν τοῦ μήκους καὶ πλάτους, τοῦ ὕψους καὶ βάθους τῆς μεγαλειότητος τοῦ προσώπου τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς, ὡς καὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ σχεδίου Αὐτοῦ, καὶ μὲ ὑπὲρ ποτε μεγαλειτέραν ἐκτίμησιν τοῦ Μεγάλου Αὐτοῦ Υἱοῦ, ἡ θαυμασία τοῦ ὁποίου ἀγάπη, ἀφοσιώσεις καὶ πεποιθήσεις εἰς τὴν σοφίαν, χάριν καὶ δύναμιν τοῦ Πατρὸς ἀντημείφθησαν οὕτω βασιλικῶς ᾗ χαιρόντες, ἀληθῶς, « νὰ τιμῶμεν τὸν Υἱὸν ὡς τιμῶμεν τὸν Πατέρα ». Μετὰ πλήρη δὲ καὶ εὐκρινῆ ἐξέτασιν τῆς ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ δοθείσης ἡμῖν ἀποκαλύψεως, τελείως ἀποδεχόμεθα καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοπνεύστου Ἀποστόλου, — « Ἡμῖν εἰς [ὑπέρτατος] Θεὸς, ὁ Πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' Αὐτοῦ » — Α Κορινθ. η . 6.

« Χάρις ἡμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς ἐξέλεξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ .... προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν .... Ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῆς δόξης, δῶν ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει Αὐτοῦ ». — Ἐφεσ. α' . 2—18.